

Lépések a fenntarthatóság felé(?) NFFT-MTVSZ-műhelybeszélgetés

A humán erőforrások legfontosabb jellemzői

Jász Krisztina

Budapest, 2017. május 10.

A Keretstratégia egyik alapállítása:

- ▶ **az ember a nemzet legfontosabb erőforrása.**
- ▶ Értékelni kell az erőforrások helyzetét a tekintetben,
 - ▶ hogy melyek vannak **kritikus állapotban**,
 - ▶ melyek **kritikussá válása várható**,
 - ▶ **az ország jólétéhez mely erőforrások fejlesztése járulhat hozzá?**

A humán erőforrások értékelésének öt alappillére:

- ▶ a demográfiai helyzet
- ▶ az innovációk, a tudásgyarapodás helyzete
- ▶ az egészségi állapot
- ▶ a regionális egyenlőtlenségek alakulása
- ▶ szegénység, társadalmi kirekesztés.

A szegénység és társadalmi kirekesztődés alakulása Magyarországon

- ▶ Kétféle hivatalosnak tekintett szegénységi adat:
 - ▶ **jövedelmi szegénységi arány**- a medián 60%-a alattiak, a népesség jövedelemeloszlásának függvénye; nem egy „standard” szegénységi mutató, hanem egy viszonyt fejez ki
 - ▶ A **szegénységnek és/vagy kirekesztettség kockázatának kitétek aránya** – a 9 dimenzióból álló AROPE mutatók mentén-ennél már megjelenik a szegénység abszolút jellege is, súlyos anyagi depriváció+munkaintenzitás; súlyosan deprivált, aki a 9 dimenzióból négy mentén depriváltnak minősíthető
 - ▶ A jövedelmi szegénységgel érintettek aránya: **14,5%** 2015(KSH, A háztartások életszínvonal, 2015)
 - ▶ A szegénységnek és kirekesztettség kockázatával érintettek: **26,3%**; 2013-ban: 31,8% volt
 - ▶ Ez utóbbi javulás fő oka a munkaintenzitás emelkedése a közmunkaprogramok következtében, amely - véleményem szerint- nem fenntartható intenzitás-növelő tényező.
 - ▶ A szubjektív szegénység : nagyon szűkös megélhetés: 63,9 ezer Ft(2015); szűkös megélhetés: 85 ezer Ft, a **hivatalos havi átlagos nettó jövedelem 69 ezer Ft- minden harmadik ember** ez alatta szint alatt él

A gyermekszegénység alakulása Magyarországon (Gábos-Szívós, TÁRKI elemzése alapján)

- ▶ a kockázata 2005-től fokozatosan emelkedő, a válság időszakában gyorsuló romlás
- ▶ 2007-2014 között 5,8 % os növekedés a szegénység által veszélyeztetett gyermekek arányában
- ▶ A szegénységi kockázatuk kétszerese a felnőttekének
- ▶ Nagyobb ütemben nőtt a gyermekszegénység az uniós átlagnál , 2014-ben 4%-kal haladta meg azt
- ▶ A leginkább elszegényedésnek kitett gyermekek:
 - ▶ Az alacsony iskolai végzettségű szülők gyermekei
 - ▶ Az alacsony munkaintenzitású családokban élők
 - ▶ Az egyszülős vagy többgyermekes családokban élők

Bár az ország GDP arányosan sokat költ a család- és egyéb pénzbeli támogatásokra, nem sikerül ezt a tendenciát megtörni,

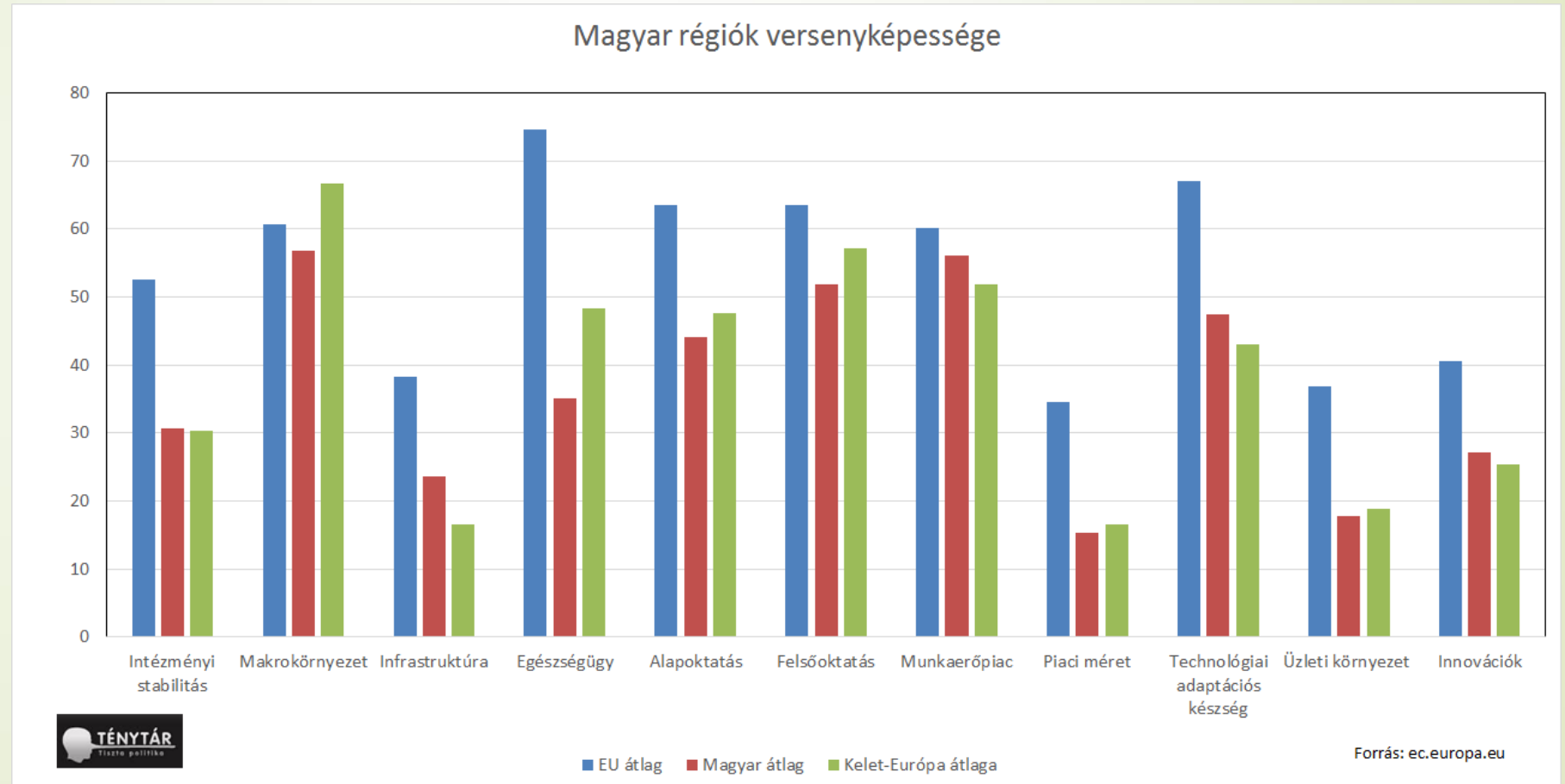
**alacsony a szociális transzferek értékellőssága,
területi lejtő az ellátások színvonalában.**

A regionális egyenlőtlenségek alakulása

- ▶ 2008-2014 között a Közép-Magyarországi Régió elveszítette a húzórégió szerepét
- ▶ A 7 hazai régió közül csak a KMR GDP-je haladta meg az EU28-ak átlagának 100%-át (17.654 euró)
- ▶ A Nyugat-Dunántúli Régió esetében figyelhető meg némi javulás, elérte az átlag 71%-át

A magyar régiók versenyképessége

A regionális egyenlőtlenségek alakulása

- Az egészségügy kritikus helyzete e tekintetben is kirajzolódik
- Problematikus: az oktatás helyzete és az intézmények átláthatósága
- A régiók rangsorában az utolsó 10 között négy magyar régió található
- Forrás: kisalfold.hu

Régió	2013-as helyezés	2016-os helyezés	Változás
Közép-Magyarország	144.	152.	-8 hely
Közép-Dunántúl	192.	205.	-13 hely
Nyugat-Dunántúl	189.	207.	-18 hely
Dél-Alföld	220.	224.	-4 hely
Dél-Dunántúl	219.	227.	-8 hely
Észak-Magyarország	218.	231.	-13 hely
Észak-Alföld	231.	232.	-1 hely

A belső egyenlőtlenségek alakulásáról

- ▶ A Közép-Magyarországi Régió GDP-je 58%-kal haladta meg az országos átlagot
- ▶ Ezen belül Budapest fejlettsége még mindig kétszerese az országos átlagnak-210%
- ▶ A járműiparban érdekelt régiók: Dél-Alföld, Dél-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl mutat jelentős javulást
- ▶ Látványos a Dél-Dunántúl leszakadása
- ▶ A legfejlettebb Közép-Magyarországi és a legszegényebb Észak-Magyarországi Régió közötti fejlettségbeli különbség a 2010. évi 2,8 szoros különbségről 2,5 szeresre mérséklődött (Forrás: KSH, 2015)

Demográfiai jellemzők

- ▶ Alacsony termékenység
- ▶ Magas halandóság, 2015-ben drámai fordulat, 131.600 fő halt meg, 4,2%-kal több, mint az előző évben
- ▶ Teljes termékenységi arányszám javulása (a szülőképes korú nőkre jutó születések átlaga) 2012: 1,34; 2015: 1,44-2,1 kellene a fenntartható társadalomhoz
- ▶ A népességcsökkenés üteme gyorsul
- ▶ A házasságkötések száma nő 2010 óta, de ezek közel fele válással végződik
- ▶ Eltartottsági ráta: 2012-2015 között 2,6%-kal nőtt

Az egészségügyi állapot alakulása

A várható legmagasabb élettartam:

EU átlag: 81 év

Magyarország: 76 év, az 5. legkedvezőtlenebb uniós adat

Vezető halálok: a keringési betegség

A daganatos megbetegedések következtében elhunytak számát illetően Magyarország az uniós lista élén áll.

A korai halálozási ráta kétszerese az uniós átlagnak (411 fő/100.000 lakos)

A gyermekkori elhízásban szenvedők aránya is meghaladja az uniós átlagot, a felnőttkori elhízásban a z uniós lista 3. helyén található Magyarország

Az egészségügyi költségek tekintetében Magyarország helyzete sem GDP arányosan, sem a fejenkénti kiadásokat illetően nem kedvező az EU-28-akhoz képest. Míg a GDP arányos állami részesedés uniós átlaga 2015-ben 8 százalék volt, Magyarországon ez kevesebb mint 5 százalék, (a teljes költség az EU-28 9,9 százalékához képest nálunk 7 százalék)

Az egészségügyi állapot alakulása

- ▶ A Budapesten élők számíthatnak a leghosszabb életre
- ▶ **Az életkilátásokat továbbra is az iskolai végzettség befolyásolja leginkább**
- ▶ Nő az állandó orvos nélküli házi praxisok száma, az Észak-Magyarországi Régió helyzete a legkedvezőtlenebb
- ▶ Előregedő orvostársadalom
- ▶ Növekvő létszámhiány az egészségügyben, elsősorban az ápolók körében
- ▶ A szintetikus drogfogyasztás drámai növekedése a vidéki Magyarországon is
- ▶ A nagyivók arányának növekedése, „felzárkózóban” a 15 éves korosztály
- ▶ Javuló egészségtudatosság, nem megfelelő egészségmagatartás

Az oktatási helyzet alakulása

- ▶ A középfokú végzettség dominál
- ▶ Az uniós átlag alatti a felsőfokú végzettségűek aránya, egyre kedvezőtlenebb a tendencia, hat év alatt 18%-os csökkenés
- ▶ Nyelvtudás : Magyarországon a legmagasabb az EU-ban az egyetlen idegen nyelvet sem beszélők aránya: 65%
- ▶ Korai iskolaelhagyók aránya az EU-átlag feletti, még nem teljesült az EU 2020 kapcsán megfogalmazott 10%-os cél
- ▶ A digitális szövegértés a legrosszabb az unión belül
- ▶ A legalacsonyabb a formális oktatási idő az EU-n belül és nem fő-tantárgyakra orientált
- ▶ Vészesen idősödő pedagógusállomány
- ▶ Az óvodai feladatellátóhelyek száma nőtt, az óvodáztatás 91%-os, de még mindig erőteljes a területi lejtő aránya
- ▶ **Az ágazat a legnagyobb vesztese a forráselvonásnak, az OECD-átlag a magyar forrás duplája**

Összegzés

- ▶ Véleményem szerint a legsürgősebb beavatkozást igénylő, kritikus állapotban lévő célcsoportok és szakpolitikai területek:
 - ▶ **Társadalmi kirekesztődéssel leginkább veszélyeztetettek**, különös tekintettel a **gyermekekre**, az aprófalvas térségek lakóira, a roma kisebbség tagjaira, a nagycsaládosokra- a felzárkóztatásukra irányuló fenntartható szakpolitikai programok
 - ▶ A **területi egyenlőtlenségek további mérséklése**, (a vidék felzárkóztatására épülő egy ágazatra fókuszáló regionális gazdasági berendezkedés kockázatos, nem fenntartható fejlődési pálya)
 - ▶ Egészségügy: az egészségügyi ágazat teljeskörű reformja, **a szakembervándorlás megfékezése, a területi lejtő mérséklése, az egészségmagatartás megváltoztatásának prioritásként kezelése; érdemi drog- és alkoholprevenció, az ellátórendszer fejlesztése**
 - ▶ Oktatás: **visszatérés a tudásalapú, innováció-vezérelt társadalom ethoszához**, a szakiskolai végzettség jelenlegi formájában nem versenyképes, a diplomások arányának csökkentésére irányuló politika beláthatatlan következményekkel járhat
 - ▶ **Értékálló szociális transzferek, a gyermekvállalást segítő intézményrendszer és atipikus foglalkoztatás biztosítása** a rendkívül kedvezőtlen demográfiai folyamatok mérséklése érdekében,

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

